

являються конкурентно спроможними на відкритому ринку праці. Здійснено дослідження стосовно трудоустрою випускників загальноосвітніх спеціальних закладів освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Виявлено труднощі, з якими зустрічаються випускники і фактори, які впливають на процес їх соціалізації. Відзначено, що на державних підприємствах трудоустроюється невелика кількість осіб даної категорії і основна роль у вирішенні цього питання належить благодійним недержавним організаціям і реабілітаційним центрам.

Ключові слова: соціалізація, трудоустрою, інтелектуальні порушення, професійно-трудова ресурс.

Omelianovich I. N. Specifics of socialization of adolescent graduates with intellectual disturbances

The article examines the problem of socialization of young people with intellectual disturbances. It is determined that their successful socialization mainly depends on the quality of vocational and labor training at secondary special education institutions for children with intellectual disturbances and their further employment. It is noted that employment of people with intellectual disturbances is today an urgent problem in Ukraine. Analysis of the situation in the country shows that most adolescents completing secondary special educational institutions cannot find a job in the specialties that they obtain during studies; cannot fully apply acquired skills in a modified, non-standard situations; do not have information on employment centers; are not competitive on the open labor market. A research of employment of graduates of secondary specialized education institutions for children with intellectual disturbances has been performed. The main challenges faced by such graduates and factors affecting the process of socialization have been established. It is shown that public enterprises do not employ a large number of this category of persons, therefore charitable non-governmental organizations and rehabilitation centers play a key role in addressing this issue.

Key words: socialization, employment, intellectual disturbances, professional and labor resource.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2015 р.

Статтю прийнято до друку 28.09. 2015 р.

Рецензент: д.пед.н., проф. Супрун М.О.

УДК: 376-056.264:615.8

Потапенко О. М.

УДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ЛОГОПЕДИЧНОГО САМОМАСАЖУ

У статті досліджується проблема удосконалення мовлення дітей засобами логопедичного самомасажу. Представлено самомасаж, як частину комплексної медико-психолого-педагогічної роботи, направленої на корекцію різних мовленнєвих порушень.

Зазначено позитивний вплив самомасажу для корекції мовлення дітей та його дія на організм в цілому. У статті подано основні цілі з якими застосовується логопедичний самомасаж, а також основні прийоми виконання даного масажу та області, де він виконується. Зазначено, різні показання та протипоказання до виконання самомасажу. Вказано, на які артикуляційні та лицьові м'язи, тонус тіла та об'єм виконуваних вправ, має звернути особливу увагу логопед при виконанні тих чи інших прийомів. Крім того, у статті розглянуто, яких вимог особистої гігієни та гігієни дітей, має дотримуватись логопед, при виконанні логопедичного самомасажу. Детально описано основні положення тіла, в яких має знаходитися дитина під час самомасажу. У статті подано процедуру проведення та кількість сеансів логопедичного самомасажу. Крім того, у статті подано процедуру проведення самомасажу з допомогою відповідних м'ячів для розслаблення або стимулювання м'язів дітей.

Ключові слова: логопедичний самомасаж, прийоми самомасажу, логопедична робота, протипоказання і показання до виконання самомасажу.

В сучасних умовах виникла необхідність пошуку нетрадиційних шляхів організації корекційно-освітнього процесу вже в ранньому дошкільному віці. Одним з таких напрямків є масаж і самомасаж. Як лікувальний засіб вони були відомі ще в глибоку давнину. При систематичному масажі посилюються рефлекторні зв'язки кори головного мозку з м'язами і судинами, нормалізується м'язовий тонус, відбувається стимуляція тактильних відчуттів.

Масаж виник у далекій давнині. Масаж як метод лікування застосовувався вже в третьому тисячолітті до н.е. в Китаї, потім у Японії, Індії, Греції, Римі. Записи про масаж з'являються у арабів. З глибини століть до нас дійшов і опис лікувальних методик акупунктури, акупресури, натискань на певні точки. Пам'ятники старовини, такі, як збережені алебастрові барельєфи, папіруси, на яких зображені різні масажні маніпуляції, свідчать про те, що ассірійці, перси, єгиптяни та інші народи добре знали масаж і самомасаж.

У Європі в середні століття масаж не застосовувався через переслідування інквізиції. Тільки в період Відродження знову виник інтерес до культури тіла та масажу.

У Росії у XVIII ст. масаж пропагував М.Я. Мудров. У XIX ст. розвитку масажу сприяли роботи шведського фахівця П. Лінга, творця "шведського масажу". Велика заслуга в розповсюдженні масажу належить І.В. Заблудовському. Запропонована ним техніка масажу зберегла своє значення і в наші дні. Серед основоположників лікувального та спортивного масажу слід згадати А.Є. Щербака, А.Ф. Вербова, І.М. Саркізова-Серазіні та ін.

У наш час масаж застосовують практично в усіх лікувальних і оздоровчих установах. Методика масажу і самомасажу, побудована з урахуванням клініко-фізіологічних, а не анатоми-топографічних принципів, є ефективним засобом лікування, відновлення працездатності, зняття втоми, а головне - служить для попередження і профілактики різних захворювань.

Масаж дозволяє активізувати і синхронізувати роботу обох півкуль мозку. В.А. Сухомлинський стверджував, що «розум дитини знаходиться на кінчиках її пальців».

Дослідження В.М.Бехтерева, О.М.Леонтева, О.Р.Лурія довели вплив маніпуляцій рук на функції вищої нервової діяльності, розвиток мовлення.

М.М. Кольцовою було доведено, що існує тісний взаємозв'язок між рівнем розвитку тонких рухів пальців рук і розвитком мовлення. Мовленнєва діяльність формується під впливом імпульсів, що надходять від пальців рук [10, с.130].

У повсякденних умовах далеко не завжди є можливість скористатися послугами фахівця з масажу. У таких випадках можна застосувати самомасаж.

Самомасаж - це застосування масажних прийомів на самому собі. Механізм дії самомасажу на організм і вплив його на окремі системи такі ж, як і при масажі, виконується масажистом [1, с.79].

У процесі самомасажу зі шкіри видаляються віджилі клітини її зовнішнього шару. Це сприяє поліпшенню шкіряного дихання, посиленню видільних процесів сальних і потових залоз. Крім того, поліпшується кровообіг, живлення шкіри і закладених в ній залоз. З поліпшенням периферичного кровообігу і лімфоток зменшується набряк тканин. Через центральну нервову систему поглажування впливає на весь організм: більшість способів поглажування діє заспокійливо, наприклад, глибоке поглажування надає тонізуючу дію. Масажуючи певні ділянки тіла, можна надати позитивну дію на внутрішні органи. Таким чином, значно підвищуються всі процеси обміну в організмі. Впливає самомасаж і на мускулатуру. Під впливом самомасажу м'язева тканина краще забезпечується киснем і поживними речовинами, з неї швидше виводяться продукти розпаду. Самомасаж допомагає в найкоротший час відновити працездатність м'язів, стомлених фізичною роботою. При самомасажі йде вплив на суглоби і зв'язки. Суглобовий і зв'язковий апарат набувають більшої рухливості і еластичності. При регулярному застосуванні самомасажу об'єм рухів у суглобах може збільшуватися. У холодну погоду зв'язковий апарат більш схильний до травм, тому необхідно свідомо готувати його до навантажень за допомогою самомасажу. Самомасаж підвищує міцність, витривалість зв'язкового апарату і є хорошою профілактикою травм і перевантажень. Дуже різноманітно впливає самомасаж на нервову систему. Все залежить від застосовуваних масажних прийомів, їх тривалості, поєднання, масажованої ділянки тіла. Але самомасаж має і деякі негативні сторони. При виконанні самомасажу відбувається значна витрата м'язевої енергії, що є додатковим навантаженням на серце, тому при деяких захворюваннях взагалі не дозволяється проводити самомасаж, наприклад при III стадії гіпертонічної хвороби або серцево-судинній недостатності. При самомасажі зменшено рефлекторне поле. Це теж мінус. Не можна зробити самомасаж в таких областях тіла, як, наприклад, міжлопаткова. Є й загальні протипоказання до самомасажу. Це гарячкові стани, гострі запальні процеси, кровотечі, наявність гнійників на будь-якій ділянці тіла, шкіряні захворювання, пошкодження або сильне подразнення шкіри, запалення і тромбоз вен, великі варикозні розширення, соматичні захворювання чи інфекційні захворювання у гострому періоді, кон'юнктивіти, гострі і хронічні захворювання шкіряних покривів, гінгівіти, стоматити, наявність герпесу на губах або інші інфекції порожнини рота, наявність збільшених лімфатичних залоз, різко виражена пульсація сонних артерій.

Під час самомасажу неприпустимі больові дії, так як масажовані тканини рефлекторно напружуються, внаслідок чого знижується ефект процедури. Не можна виконувати самомасаж в місцях розташування родимок і різних пухлин. Самомасаж можна застосовувати обов'язково після консультації у лікаря або за рекомендацією логопеда. В одному сеансі не слід виконувати багато прийомів. Там, де можливо, наприклад на обличчі або язиці масажують обома руками [5, с.84].

Позитивного ефекту при проведенні самомасажу можна досягти тільки при дотриманні певних правил:

- при самомасажі усі рухи слід виконувати по ходу лімфатичних шляхів, тобто в напрямку лімфатичних вузлів (лімфатичні вузли масажувати ні в якому разі не можна) ;
- самомасаж рук проводиться у напрямку від кисті до ліктьового суглобу, потім до пахвової западини;
- шию масажують від волосяного покриву голови вниз, до плечових суглобів.

Необхідно пам'ятати, що больові відчуття під час самомасажу не допускаються, тому що тіло при цьому рефлекторно напружується, різко знижуючи тим самим ефект процедури.

Перед виконанням самомасажу необхідно ретельно вимити руки. Насамперед необхідно попередньо як слід розігріти руки, для того щоб поліпшити кровообіг, прогріти їх і підвищити чутливість. З цією метою необхідно розтирати руки енергійними рухами: наприклад, потирати тильну поверхню однієї руки - тильну поверхню іншої або долонею однієї руки - тильну поверхню іншого. Треба як можна ширше розвести пальці, таким же чином і розтирати їх. Можна великим пальцем розтирати кінчики пальців, просуваючись уздовж кожного по всій долоні.

Масажні рухи не повинні викликати болю або неприємних відчуттів, не повинні залишати на тілі синців, порушувати шкіряний покрив, але масаж слід проводити досить енергійно, повинно з'являтися відчуття тепла, розслабленості і поліпшуватися настрої [1, с.82].

Перш ніж розпочати процедуру самомасажу, треба вибрати найбільш зручну позу, щоб усі м'язи масажованої області були розслаблені, тобто прийняти так зване середнє фізіологічне положення, коли суглоби кінцівок зігнуті під певним кутом. Тіло повинне бути чистим, руки вимиті з милом або протерті вологим рушником. При самомасажі слід обходити ушкоджені ділянки. Всі рухи виконують у напрямку до найближчих лімфатичних вузлів, враховуючи напрям струму лімфи. При самомасажі можна застосовувати засоби, що сприяють кращому ковзанню або знеболюванню, що надають розсмоктуючу дію. Однак краще виконувати самомасаж просто чистими, теплими руками.

При самомасажі слід застосовувати п'ять основних прийомів класичного масажу: поглажування, розминання, розтирання, поколювання і вібрацію. Кожен з цих прийомів можна виконувати долонею однієї або обома рук. Одним з найпростіших прийомів є поглажування. Ніжно поглажуючи шкіру, необхідно натискати трішки сильніше звичайного, при цьому дотримуючись певного напрямку. Самомасаж тіла можна проводити руками або за допомогою спеціальних апаратів.

У практиці логопедичної роботи використання прийомів самомасажу дуже корисно з кількох причин. На відміну від логопедичного масажу, проведеного логопедом, самомасаж можна проводити не тільки індивідуально, але і фронтально з групою дітей одночасно. Крім цього самомасаж можна використовувати багаторазово протягом дня, включаючи його в різні режимні моменти в умовах дошкільного закладу. Так, самомасаж може проводитися дітьми після ранкової гімнастики, заняття з релаксації (аутогенного тренування), денного сну. Самомасаж також може бути включений в логопедичний заняття, при цьому прийоми самомасажу можуть передувати або завершувати артикуляційну гімнастику.

Самомасаж - це масаж, який виконується самою дитиною (підлітком або дорослим), що мають порушення мовлення.

Самомасаж є засобом, який доповнює вплив основного масажу, який виконується логопедом.

Метою логопедичного самомасажу є в першу чергу стимуляція кінестетичних відчуттів м'язів, що беруть участь у роботі периферичного мовленнєвого апарату, а також певною мірою і нормалізація м'язового тону даних м'язів.

Тривалість одного сеансу самомасажу для дітей дошкільного віку може складати 5 - 10 хв. Кожен рух виконується в середньому 4 - 6 разів. В один сеанс самомасажу може бути включено лише кілька із запропонованих прийомів. Причому вони можуть змінюватись протягом дня. Природно, що перед проведенням самомасажу дитина повинна бути ретельно вмиyta.

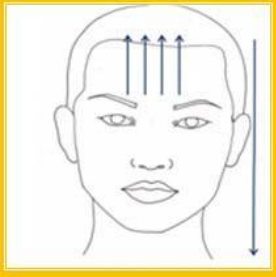
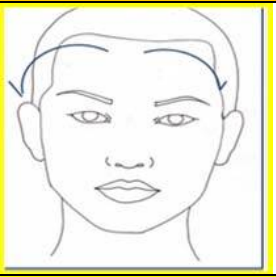

Діти навчаються прийомам самомасажу під керівництвом логопеда. Перед виконанням прийомів самомасажу діти повинні прийняти спокійну, розслаблену позу. Вони можуть сидіти на стільчиках або знаходитися в положенні лежачи (наприклад, в ліжечках після денного сну). Навчаючи дітей самомасажу, логопед показує кожний прийом на собі і коментує його [5, с.85].

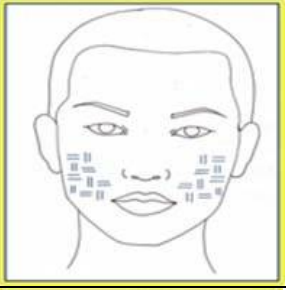
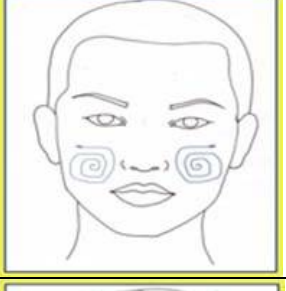

Діти виконують масажний прийом самостійно, спочатку при наявності зорового контролю (дзеркало), а потім і без нього. Коли прийоми самомасажу будуть освоєні дітьми, можливе проведення рухів під віршований текст або спеціально підібрану тиху музику в повільному ритмі. Цей метод особливо корисний, оскільки забезпечує тактильно-пропріоцептивну стимуляцію в певному ритмі, що в цілому сприяє формуванню почуття ритму, яке у своїй основі має моторну природу.

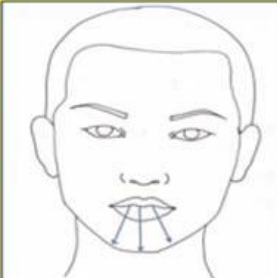

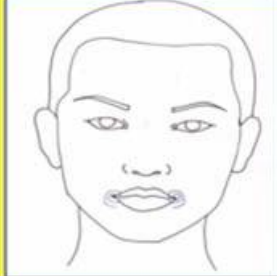
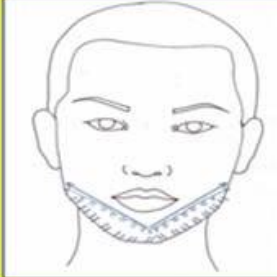
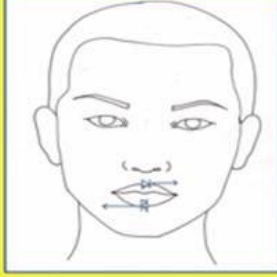
Процедура самомасажу проводиться, як правило, в ігровій формі за рекомендованої педагогом схемою: масаж голови, мімічних м'язів обличчя, губ, язика, вушних раковин.

Під час виконання рухів у дитини не повинно бути відчуттів дискомфорту, навпаки, всі рухи самомасажу повинні приносити дитині задоволення.

Самомасаж м'язів обличчя та губ [5, с.86-90].

Схематичне зображення дії	Дії, що виконує дитина
	<p>Розташувати долоні обох рук на голові, на лобі, з'єднати пальці, і потім погладити долонями по лобі, волоссю, опускаючись вниз через вуха і бокові поверхні шиї до плечей.</p>
	<p>Вихідне положення рук те саме. Погладити лоб від центру лоба в сторони, до вуха, а потім по передньобоковій частини шиї до яремної ямки.</p>
	<p>Погладжування лоба від центру до скронь.</p>

		<p>Кругові розтирання від середини лоба до скронь.</p>
		<p>Легкі постукування або поплескування кінчиками пальців по лобі.</p>
		<p>Поглажування, а потім кругові розтирання пальцями по трьом лицьовим лініям.</p>
		<p>Легкі поціпувати щоки вказівним і великим пальцями.</p>
		<p>Легке кругове поглажування щік.</p>
		<p>Кругові рухи язика з внутрішньої боку щік і губ: а долонькою зовні притискати щоку. «Намалювати» 5-6 кругів в одну та іншу сторони.</p>

	<p>Вказівними пальцями поглажувати від виличної кістки вниз, потім розтирати по тим же лініям, починаючи від жувальних м'язів.</p>
	<p>Стиснути губи, надути щоки, утримати повітря 2-3 секунди і випустити через губи, промовляючи: «Пух!».</p>
	<p>Рух вказівними пальцями від середини верхньої губи до кутів рота, щоб активізувати і від кутів рота до середини, щоб розслабити.</p>
	<p>Кругове розминання в кутах рота.</p>
	<p>Спочатку поглажувати подушечками пальців від середини підборіддя до вух. Потім розтирати, далі розминати круговими рухами, потім легко пощипати. Закінчити легким поглажуванням.</p>
	<p>Затиснути між пальцями верхню і нижню губу, рухати ними вправо-вліво, вгору-вниз.</p>

При систематичному проведенні самомасажу поліпшується функція рецепторів провідних

шляхів, посилюються рефлекторні зв'язки кори головного мозку з м'язами і судинами. Самомасаж дозволяє активізувати межпівкульну взаємодію, синхронізувати роботу обох півкуль мозку.

Крім того, самомасаж виконується і з допомогою масажних кульок. Зараз у продажу величезний вибір м'ячів: пластмасові, гумові, надувні, з пап'є-маше і т. д. Зазвичай, діти віддають перевагу м'ячам, які поєднують три якості, вони яскраві, легкі і стрибучі.

М'яч для самомасажу підбирається кожній дитині індивідуально, в залежності від тону м'язів і цілі впливу. Так при високій спастичності м'язів дитині потрібен м'який, з маленькими "шипамі" м'яч. І навпаки, для підвищення тону артикуляційної мускулатури підбираємо більш щільний, з високими "шипамі" м'яч. В обох випадках, м'ячі повинні легко уміщатися в руці дитину і не повинні бути грубими, щоб не травмувати шкіру дитини. Самомасаж рук починається із загальних кругових, розігрюючих рухів м'яча в долонях, до появи "теплоти" в м'язах. Потім розтираємо м'ячем долоні рухами вгору-вниз, стискаємо і розтискаємо м'яч. Після цього, повільно з натиском катаємо м'яч вгору-вниз по руці, починаючи від кінчиків пальців і закінчуючи ліктьовим згином. Рухи спочатку проводимо на зовнішній стороні руки, потім на внутрішній. Домагаємося відчуття тепла. Самомасаж рук закінчуємо пальчиковою гімнастикою з використанням різноманітних потішок та скоромовок. Самомасаж кистей рук надає тонізуючу дію на центральну нервову систему, покращує функції рецепторів провідних шляхів, активізує біологічно активні точки [11, с. 35].

Самомасаж кистей рук є до того ж засобом підвищення імунітету, оскільки на долонях розташовані нервові закінчення. Якщо їх діяльність активізується, поліпшується функціональний стан внутрішніх органів. При цьому в процесі самомасажу зміцнюються м'язи, суглоби і зв'язки. Крім цього самомасаж рук - важлива складова сенсорного виховання: відчуття, що виникають одночасно в обох кистях рук дитини, відрізняються один від одного не тільки походженням, але й різними умовами сприйняття, тому що масуюча рука пасивно сприймає механічні подразнення, а масуюча рука ще й створює їх.

Самомасаж рук можна проводити не тільки з використанням спеціальних м'ячів, але й допомогою прищіпок, шишок, горіхів, паличок, олівців. Чим точніше дитина виконує рухи пальцями, чим тонша, диференційованіша робота м'язів кистей рук, тим швидше і краще розвивається мовлення, а, отже, і мислення [3, с. 11].

Використана література:

1. Аммосова Н.С. Самомассаж рук при подготовке детей с речевыми нарушениями: Логопед, № 6, 2004 . – с. 78-82.
2. Богуш Д.А. Корейский метод Су-Джок. – М.: Ника – Центр, 2008.
3. Бот О.С. Формирование тонких движений пальцев рук у детей с общим недоразвитием речи: Дефектология, № 1, 1983.
4. Громова О.Е. Инновация в логопедическую практику: Методическое пособие для ДОУ. Линка-Пресс, 2008.
5. Дьякова Е.А. «Логопедический массаж» - М.: Издат. центр «Академия», 2005 г.
6. Картушина М. Ю. «Логоритмические занятия в детском саду: Методическое пособие» - М.: ТЦ Сфера, 2003 г.
7. Краузе Е.Н. «Логопедия. Логопедические занятия с детьми раннего и младшего возраста» — СПб.: КОРОНА принт; М.: Бинум Пресс, 2005 г.
8. Новикова О.А. Ум на кончиках пальцев: веселые пальчиковые игры. - М. АСТ, 2007г.
9. Новиковская О.А. «Весёлая зарядка для язычка» - М.: АСТ, СПб.: Сова, 2010 г.
10. Поваляева М. А. «Полный справочник. Настольная книга логопеда» - М.: АСТ: Астрель: Полиграфиздат, 2010 г.
11. Османова Г.А. Новые игры с пальчиками для развития мелкой моторики: Популярная логопедия - КАРО, 2008.

References:

1. Ammosova N.S. Samomassazh ruk pri podgotovke detey s rechevymi narusheniyami: Logoped, № 6, 2004 . – s. 78-82.
2. Bogush D.A. Koreyskiy metod Su-Dzhok. – M.: Nika – Tsentr, 2008.
3. Bot O.S. Formirovaniye tonkih dvizheniy paltsev ruk u detey s obschim nedorazvitiem rechi: Defektologiya, № 1, 1983.
4. Gromova O.E. Innovatsiya v logopedicheskuyu praktiku: Metodicheskoe posobie dlya DOU. Linka-Press, 2008.
5. Dyakova E.A. «Logopedicheskiy massazh» - M.: Izdat. tsentr «Akademiya», 2005 g.
6. Kartushina M. Y. «Logoritmicheskie zanyatiya v detskom sadu: Metodicheskoe posobie» - M.: TTs Sfera, 2003 g.
7. Krauze E.N. «Logopediya. Logopedicheskie zanyatiya s detmi rannego i mladshego vozrasta» — SPb.: KORONA print; M.: Binom Press, 2005 g.
8. Novikova O.A. um na konchikah paltsev: veselye palchikovyye igryi. - M. AST, 2007g.
9. Novikovskaya O.A. «Vesyolaya zaryadka dlya yazyichka» - M.: AST, SPb.: Sova, 2010 g.
10. Povalyaeva M. A. «Polniyiy spravochnik. Nastolnaya kniga logopeda» - M.: AST: Astrel: Poligrafizdat, 2010 g.
11. Osmanova G.A. Novyye igryi s palchikami dlya razvitiya melkooy motoriki: Populyarnaya logopediya - KARO, 2008.

Потапенко О.Н. Совершенствование речи детей средствами логопедического самомассажа.

В статье исследуется проблема совершенствования речи детей средствами логопедического самомассажа. Представлен самомассаж, как часть комплексной медико-психолого-педагогической работы, направленной на коррекцию различных речевых нарушений.

Отмечено положительное влияние самомассажа для коррекции речи детей и его воздействие на организм в целом. В статье представлены основные цели с которыми применяется логопедический самомассаж, а также основные приемы выполнения данного массажа и области, где он выполняется. Отмечено, различные показания и противопоказания к выполнению самомассажа. Указано, на какие артикуляционные и лицевые мышцы, тонус тела и объем выполняемых упражнений, должен обратить особое внимание логопед при выполнении тех или иных приемов. Кроме того, в статье рассмотрены требования к гигиене детей, которых должен придерживаться логопед, при выполнении логопедического самомассажа. Подробно описаны основные положения тела, в которых должен находиться ребенок во время самомассажа. В статье представлена процедура проведения и количество сеансов логопедического самомассажа. Кроме того, в статье представлены процедуру проведения самомассажа с помощью соответствующих мячей для расслабления или стимулирования мышц детей.

Ключевые слова: логопедический самомассаж, приемы самомассажа, логопедическая работа, противопоказания и показания к выполнению самомассажа.

Potapenko O.M. Improving the speech of speech therapy by way of self-massage.

In the article the problem of improving means of the speech therapy, of self-massage. Presented by self-massage as part of a comprehensive medical, psychological and educational work aimed at correcting various speech disorders. The positive impact of self-massage is indicated for the correction of children's speech and its impression on the body in general. The article demonstrates the main objectives which applies logopaedic self-massage, and basic techniques of massage and which area of the body where it is performed. Indicated various indications and contraindications to perform self-massage. Specified, which Articulation and facial muscles, tone the body and volume of the exercises, should pay particular attention to a speech therapist in the performance of certain techniques. In summation, the article examines which demands personal hygiene and hygiene of children must comply speech therapy, speech therapist when performing self-massage. Depicted in detail the basic posture in which the child must be in the self-massage. The article demonstrates the procedure for speech therapy sessions and the number of self-massage.

Key words: logopaedic self-massage, self-massage techniques, logopedic work, contra-indications to perform a self-massage.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2015 р.

Статтю прийнято до друку 20.04. 2015 р.

Рецензент: д.пед.н., проф. Шеремет М.К

УДК 378.124

Приходько Т.П.

ГОТОВНІСТЬ ДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДОПОМІЖНОЇ ШКОЛИ ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ТРУДОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У статті розглянуто основні аспекти проблеми професійно-трудової соціалізації старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку. Зроблено аналіз наукових праць та досліджень, психологічної та науково-педагогічної літератури з питань формування професійної спрямованості, професійно значущих інтересів і здібностей старшокласників допоміжної школи у процесі їх професійного самовизначення. Проаналізовано етапи профорієнтаційної роботи зі школярами різного віку згідно з Положенням про професійну орієнтацію молоді. Розглянуто основні аспекти проблеми професійного вибору учнів допоміжної школи, досліджено особливості організації та професійної діяльності старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку. Досліджено особливості організації та професійної діяльності старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку. Розкрито динаміку професійного визначення учнів спеціальних шкіл в різні вікові періоди під дією цілеспрямованого педагогічного впливу. Висвітлено основні підходи до профорієнтації та професійного виховання молоді з вадами розумового розвитку. Охарактеризовано компоненти профорієнтаційної роботи та тенденції їх розвитку під час роботи з учнями старших класів допоміжної школи. Визначено головні завдання психологічного супроводу професійного становлення як основного компоненту соціалізації старшокласників допоміжної школи.

Ключові слова: діагностика, профорієнтація, професійне виховання, готовність до вибору професії, соціалізація, допоміжна школа.

Проблема професійно-трудової соціалізації старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку набула особливої гостроти, оскільки в сучасних соціально-економічних умовах відсутність у випускника допоміжної школи професійної підготовки або неадекватність її рівня потребам ринку праці